

застосування учнями творчих прийомів, методів та технологій, тобто творчого начала у будь-якому виді власної діяльності, а особливо у певному фаховому напрямі. Такий підхід забезпечує і власне розвиток самості учня в обраному профілі навчання та подальше свідоме ставлення до розвитку відповідних здібностей, набуванні певних кваліфікацій, створенні власної траєкторії фахового розвитку.

Отже, креативність випускникам потрібна у різних сферах та на всіх етапах життя. У педагогіці повсякденна креативність має розглядатися як компетентнісний результат, що забезпечує життєву стійкість людини до різних викликів часу, в якому вона живе. Відповідно мають формуватися навчальні плани і програми профільного навчання – вимагаючи створення дидактичних умов для розвитку креативної повсякденності – здібності, яка є фундаментом здорового і повноцінного життя як окремого індивіда, так і громади.

Мирослав КРИШТАНОВИЧ, Світлана КРИШТАНОВИЧ
(Львів, Україна)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА У ВНЗ

У зв'язку з прийняттям ВР України 5 вересня 2017 року нового Закону України «Про Освіту», де метою є модернізація системи освіти в Україні, та привести результати її діяльності до відповідності попиту держави та суспільства, що сформувався в непростій економічній та політичній ситуації в країні.

Слід зазначити, що формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів ВНЗ значною мірою зумовлений теоретичним осмисленням цього феномена професіоналізму педагогічних кадрів.

Основні складові професійно-педагогічної компетентності викладача мають складатися з двох блоків: варіативного (концептуального), який є індивідуальним для кожного педагога залежно від конкретної освітньої галузі, в якій він викладає та інваріантного, який не залежить від профілю вищого навчального закладу чи спеціалізації фахівця, якого навчають і є загальним для всіх науково-педагогічних працівників.

Необхідно зазначити, що рівень формування професійно-педагогічної компетентності викладача безпосередньо залежить від якості освіти набутої у ВНЗ України.

Викладач вищого навчального закладу сьогодні повинен бути не просто високопрофесійним фахівцем, а й спроможним викладати свою дисципліну по сучасному, розкривати явища і тенденції в широкому плані не лише в належному контексті формування професійно-педагогічної компетентності, а й з наданням знань і вмінь щодо методів і засобів успішної професійної діяльності в тих умовах, що формуються в Україні та Європі найближчим часом [1].

Таким чином, професійну компетентність викладача вищої школи можна визначити як сукупність діяльнісно-рольових і особистісних характеристик викладача, що забезпечує ефективне виконання ним завдань і обов'язків педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі, є мірою й основним критерієм його відповідності професійній діяльності.

Освітній простір як дзеркало суспільства постійно змінюється відповідно до соціальної, економічної та політичної ситуації країни [2].

В цілому в освітянській царині України близько третини педагогічних працівників мають низький рівень професійної компетентності. Основними причинами такого стану є:

- невідповідність між швидкими змінами суспільної свідомості;
- зміною цінностей і пріоритетів суспільного життя;
- тяжіння професійної свідомості педагогів;
- ізоляція педагогічної громадськості від кращих зразків світового педагогічного досвіду;

- інерційність традиційної системи педагогічної освіти та зміни, що відбуваються в ній останнім часом, переважно спрямовані на зміну змісту освіти за принципом відновлення навчальної інформації.

Такий шлях є малопродуктивним, оскільки нова навчальна інформація, з врахуванням динамізму соціальних процесів, застаріває і зберігається на рівні розробки навчальних програм.

На нашу думку, важливими умовами формування професійно-педагогічної компетентності викладача мають бути:

- участь молодого викладача у діяльності навчального закладу під час обговорення питань використання передового педагогічного досвіду, професійної майстерності;

- організація консультативно-методичних груп, педагогічні чи психологічні тренінги, участь у форумах і конференціях з питань актуальних проблем професійної освіти, методичних нарадах викладачів;

- створення належного методичного середовища, професійна взаємодія з колегами, участь у колективних та групових інноваційних формах методичної роботи;

- засвоєння викладачем сучасної технології проведення занять, зокрема, ділових рольових ігор, фокус-груп, ігрового конструювання, захисту творчих кооперативних проєктів, проєктування процесу навчання з урахуванням дидактичних цілей і заданого рівня засвоєння знань та ін.;

- можливість використання інформаційно-освітнього простору з рівноправним доступом всіх викладачів до інформаційно-освітніх ресурсів, зокрема, інтернет, відеотек, програмних педагогічних засобів навчання;

- молодому викладачу важливо з'ясувати власний рівень професійної компетентності, створити необхідну індивідуальну траєкторію належного професійного зростання, обґрунтувати і розробити програму саморозвитку та самоорганізації.

Отже, підвівши підсумок можна сказати наступне, що основними характеристиками професійно-педагогічної компетентності викладача є:

- здатність і готовність приймати рішення, вибираючи при цьому найбільш оптимальний у даній ситуації варіант рішення;

- здатність ефективно, самостійно та відповідально діяти в широкому форматі контекстів;

- здатність до саморозвитку та освоєння нових способів дії;

- здатність успішно задовольняти професійні потреби, що базуються на знаннях, уміннях, досвіді, цінностях, ставленнях, мотивації;

- оперативність і мобільність знань, здатність застосовувати й інтегрувати їх у кожній конкретній ситуації з урахуванням різних аспектів;

- комунікативні вміння, що дозволяють цілеспрямовано й ефективно вибудувати взаємодію з і студентами в рамках педагогічної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адольф В.А., Степанова І.Ю. Развитие профессионального потенциала педагога в условиях обновления образовательной практики // Инновации в образовании. – 2011. – № 10. – С. 14–24.

2. Дем'яненко Н. Освітній процес: траєкторія розвитку // Освіта. – 2012. – 26 верес. – З жовт.